

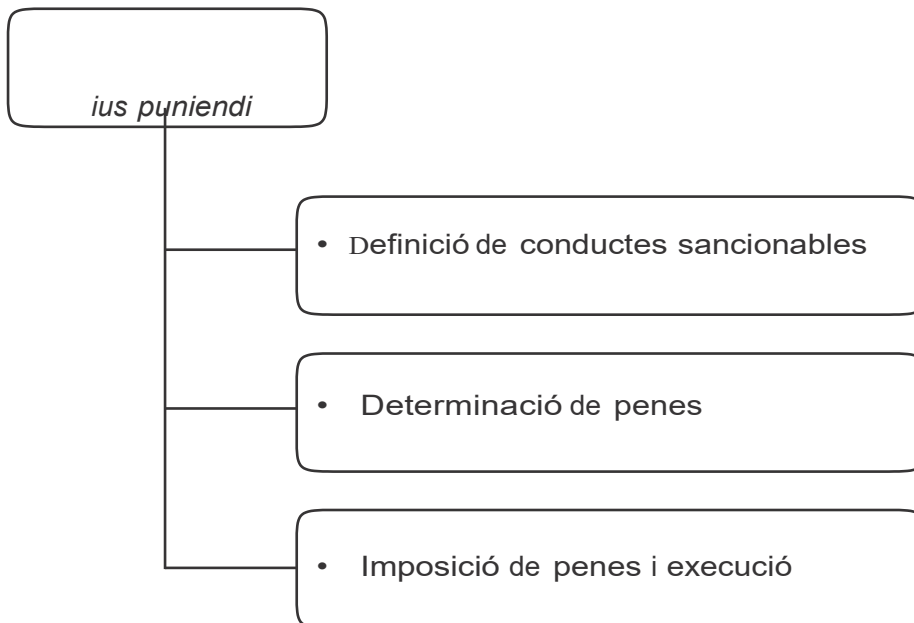
1.1 LA FUNCIÓ JURISDICCIONAL PENAL

1. *El ius puniendi*

El *ius puniendi* és una expressió llatina per referir-se a la facultat sancionadora de l'Estat. Es tradueix literalment com el **dret a penar o a sancionar**.

El *ius puniendi* compren:

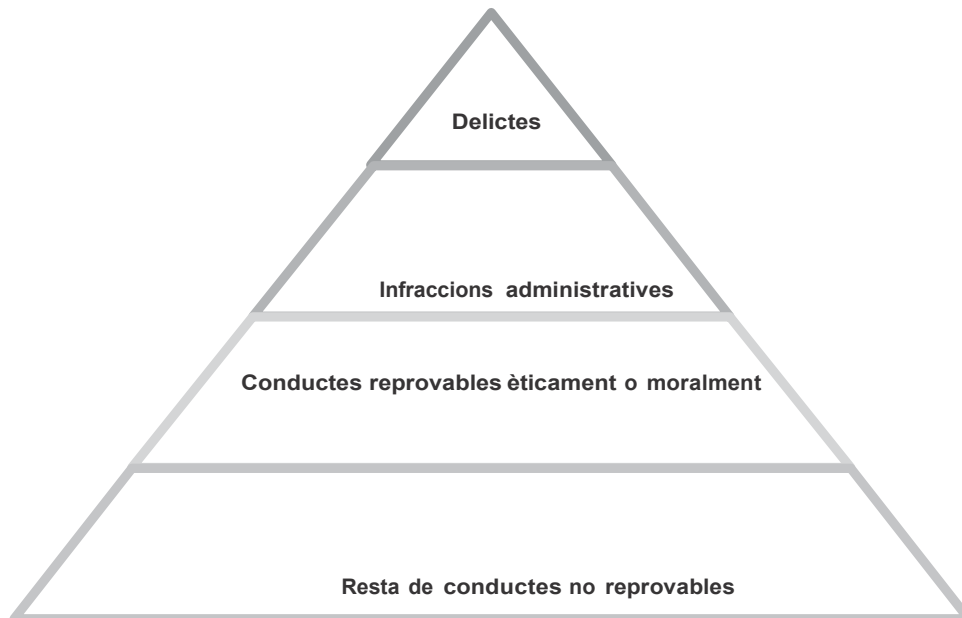
- La **definició** de les **conductes** sancionables per la llei.
- La **determinació** de les **penes** que corresponen a cadascuna de les conductes sancionables.
- La imposició de les penes i la seva execució.

El *ius puniendi* en un estat social i democràtic de dret és la potestat atribuïda a determinats Òrgans de l'Estat per imposar penes, sancions i mesures de seguretat, a qui, després d'un procés amb garanties i predeterminat per la llei, s'estableixi com a responsable dels delictes.

El dret penal

El dret penal constitueix la última raó del dret contra les infraccions. El dret penal s'aplica únicament contra els **delictes** tipificats com a tals en el Codi Penal i en les lleis penals especials. A l'hora d'analitzar ens podem trobar amb:

Solament correspondrà l'aplicació de la llei penal als delictes, la resta no tindran sanció penal.

El dret penal està regit per el **principi de legalitat** que recull l'article 5.1 de la Constitució Espanyola

Article 5. CE

1. Ningú pot ser condemnat o sancionat per accions o omissions que en el moment de produir-se no constitueixin **delicte o infracció administrativa**, segons la legislació vigent en aquell moment.

El principi de **legalitat** també està recollit per el Codi Penal.

Article 1. Codi Penal

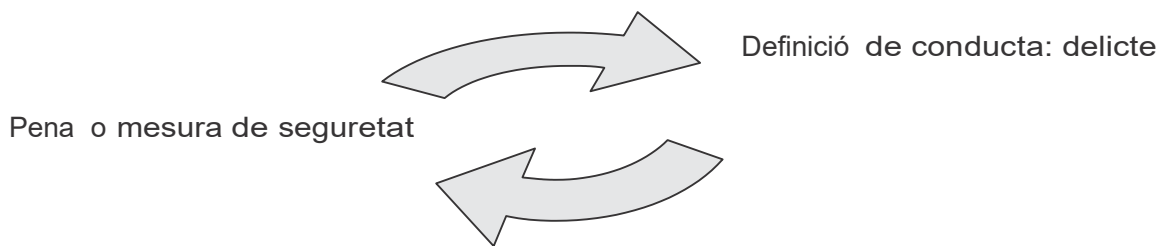
1. No s'ha de castigar cap acció ni omissió que una llei anterior a la seva perpetració no s'hagi previst com a delicte.

Article 2. Codi Penal

1. No s'ha de castigar cap delictes amb una pena que no hagi previst una llei anterior a la seva perpetració.
2. Malgrat que si tindran efecte retroactiu aquelles lleis penals que afavoreixin a una persona condemnada que tingui ja sentència ferma o bé estigui complint condemna.

El dret penal és el que limita més greument els drets i llibertats dels ciutadans i el que pot imposar les sancions més greus: les penes.

Els diversos tipus de conductes e infraccions

El dret penal vigent a l'Estat espanyol està recollit al Codi penal i en altres lleis penals especials.

El Codi penal vigent està recollit en la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre amb les reformes de les Lleis orgàniques 1 i 2/2015 de 30 de març, de 2015 i la Llei 4/2015.

2. Delictes

Article 10. Codi penal

Són delictes les accions i omissions doloses o imprudents penades per la llei.

Article 12. Codi penal

Les accions u omissions imprudents solament es castigaran quan ho determini la llei.

Article 13. Codi penal

1. Són **delictes** greus les infraccions que la llei castiga amb pena greu.
2. Són *delictes menys greus* les infraccions que la llei castiga amb pena menys greu.
3. Són delictes lleus les infraccions que la llei castiga amb pena lleu.

El Codi Penal recull actituds o fets punibles, infraccions penals. No prohibeix fer res (ex: no diu no es pot robar). Descriu un fet i li atribueix una sanció (ex: robatori i fixa una sanció).

Entre les sancions que imposa el C.P. ens podem trobar:

- Pena privativa de llibertat (art 35 CP):
 - presó permanent revisable.
 - presó.
 - localització permanent.
 - responsabilitat personal subsidiària per impagament de multa.

- Pena restrictiva de drets (art 39 CP):
 - prohibició de tenir i portar armes.
 - prohibició de conduir vehicles de motor.
 - ordres d'allunyament.
 - inhabilitació per l'exercici d'una professió.
 - treballs en benefici de la comunitat.
 - privació de la pàtria potestat.
- Pena de multa (pena pecuniària).
- Penes accessòries (art 54 CP):
 - Inhabilitació per a l'exercici del dret de sufragi passiu (que no es puguin presentar per càrrecs electorals).

1.2 PRINCIPIS DEL PROCÉS PENAL.

1.- Jurisdicció i competència

1) La jurisdicció

1. Tothom té dret a obtenir la **tutela efectiva** dels jutges i dels tribunals en l'exercici dels seus drets i interessos legítims, sense que, en cap cas, pugui haver-hi indefensió. (art 24 C.E.).

2. Drets del denunciat/investigat. (document N01), art 520 LECrim. Tota persona al ser detinguda o presa s'ha d'informar per escrit, en un llenguatge que entengui el fets que se li atribueixin i les raons de la privació de la llibertat així com dels seus drets:
 - Dret de guardar silenci no declarant si no ho vol, de no contestar alguna o algunes de les preguntes que li formulin, o de manifestar que només pensa declarar davant del jutge.
 - Dret de no declarar contra sí mateix i de no confessar-se culpable.
 - Dret de designar advocat, o bé se li determinarà un d'ofici. Es podrà entrevistar amb el seu advocat abans de fer la declaració policial.
 - Dret a accedir als elements de les actuacions que siguin essencials per impugnar la legalitat de la detenció o de la privació de la llibertat (habeas corpus).
 - Dret a un procés públic sense dilacions indegudes i amb totes les garanties.
 - Dret a ser reconegut per un metge forense.
 - Dret amb un intèrpret.
 - Dret a utilitzar els mitjans probatoris pertinents per a la defensa pròpia.
 - Dret a la presumpció d'innocència (qui ha d'aportar les proves es qui fa l'acusació).

2) La competència

Tothom té dret al jutge ordinari predeterminat per la llei.

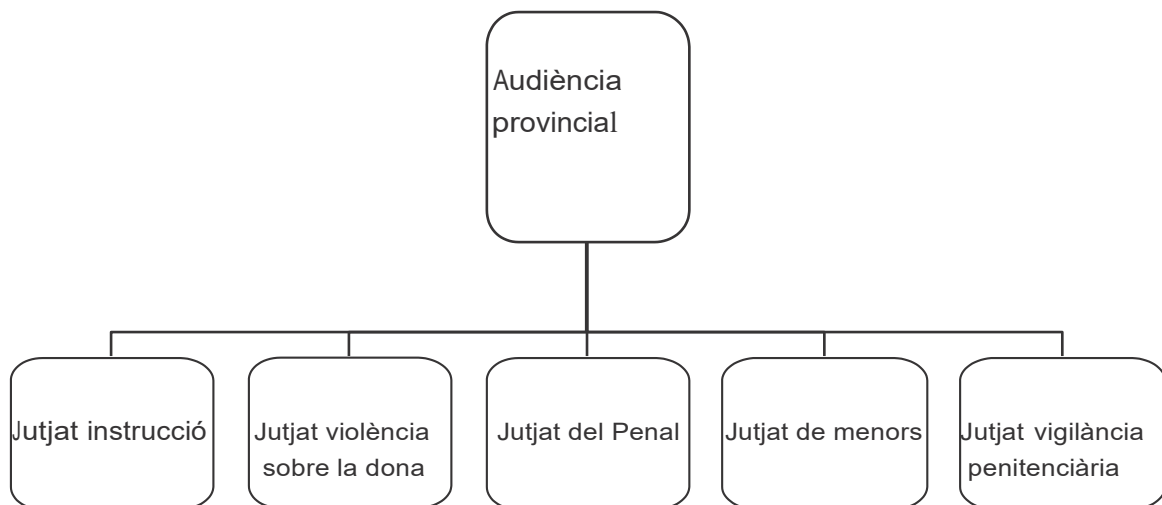
- **Competència territorial:** és el criteri general del fòrum delictiu comissió, es a dir, és competent territorialment el jutge del lloc on s'ha comès el delictiu, tret d'algunes excepcions, aquestes normes de competència territorial estan recollides en els art. 14 a 15 bis LECrim.
- **Competència objectiva:** En la jurisdicció penal l'atribució competencial, es reparteix entre la investigació dels fets, la preparació del judici oral i l'enjudiciament.

Es tracta de conductes tipificades pel C.P., ja sigui com a delictes o bé com a delictes lleus. Dins dels delictes, la competència per sentenciar varia en funció principalment de les penes que el C.P. imposa a l'actuació delictiva, però també hi ha que tenir en compte si es tracta de persones aforades o si el delictiu està atribuït a un jurat o a un tribunal concret (aforats, tribunals militars).

- **Funcional:** Segons l'art 985 de la LECrim, l'execució de les sentències en causes per delictiu correspon al tribunal que hagi dictat la que sigui ferma. Dit d'una altra manera, correspon al que ha dictat la sentència de primera instància (la primera) encara que aquesta sentència pugui variar posteriorment en resoldre el recurs.

Pel que fa als recursos, normalment l'òrgan competent per resoldre'ls acostuma a ser el superior jeràrquic en cas de recursos devolutius (apel·lació), mentre que hi ha recursos anomenats horitzontals que la resolució i tramitació correspon al mateix òrgan davant del qual s'han interposat (reforma, revisió o súplica).

Competència jeràrquica de l'Audiència provincial.

2.1) La competència penal

a) Competències del jutjat d'Instrucció

Els jutjats d'Instrucció són competents per:

- Dirigir la investigació de causes per delicte.
- Acceptar les sol·licituds i seguir els procediments d'habeas corpus (situacions de detenció il·legal).
- Incoar i iniciar els procediments del Jurat popular.
- Actuar com a jutjat de guàrdia.
- De la celebració de judicis de delictes lleus. (Art 962-977 LECrim).
- De la celebració de judicis ràpids (quan hi ha conformitat Art 801 LECrim).
- Dels procediments d'acceptació per Decret del Ministeri Fiscal (Monitoris Art 803 LECrim).
- De la instrucció de les causes per delicte (castigats amb penes greus o menys greus).

La fase d'instrucció determina:

.Qui?, .Què?, .Com? .Quan? .Per què? (mòbils de la comissió del delicte).

El període de la instrucció es fixa d'acord a l'art. 324.1 LECrim en 12 mesos des de la incoació de la causa. Si abans de finalitzar el termini es verifica que no serà possible finalitzar la investigació, el Jutge d'ofici, o a instància de part i del Ministeri Fiscal, escoltades les parts podrà acordar pròrrogues successives per períodes iguals o inferiors a 6 mesos. Aleshores desapareix els termes d'investigacions de causes senzilles i causes complexes.

Les pròrrogues es fixaran mitjançant interlocutòria.

Això es refereix als procediments Abreujats i al Procediment Ordinari (no es refereix als procediments de Tribunal de Jurat, ni als judicis ràpids) doncs el punt 4rt de l'art. 324 LECrim diu que el Jutge un cop finalitzat el termini o bé les pròrrogues dictarà Interlocutòria de Conclusió de sumari o bé la resolució que correspongui en el procediment Abreujat.

Totes les diligències que es practiquin en la fase d'Instrucció són secretes.

Totes les diligències practicades en la fase d'Instrucció es remetran:

- Al Jutjat del Penal:
 - .Pena de no + 5 anys de PL.
 - .Pena de no + 10 anys de diferent naturalesa (ex: inhabilitacions).

- A l'Audiència Provincial:
 - .Pena de + de 5 anys de PL.
 - .Pena de + 10 anys de diferent naturalesa.

El que estipula on s'envia l'expedient és la pena que fixa el Codi Penal, amb independència que la pena pugui ser inferior en la Sentència.

Tot allò que té que veure amb el mateix cas, es jutja en el mateix Jutjat. Ex: delictes de segrest (fins a 15 anys de PL) en el mateix judici es jutjarà: a l'autor, al còmplice, al que cedeix el pis; i a cadascun se l'imposarà la pena corresponent.

- El Jutjat d'Instrucció pot adoptar:

Mesures preventives (mesures cautelars), són les anomenades peces separades, aquestes poden ser:

- Penals: Ordre d'allunyament, lliurar documents (passaports, DNI), presentació apud acta, presó provisional etc. Tenen com a finalitat que l'investigat estigui present en la data del judici.

- Civils: tenen com a finalitat que respongui econòmicament de la reparació del dany (ex: embargaments preventius), etc.

b) Competències del jutjat de violència sobre la dona:

És un Jutjat d'Instrucció especialista en violència sobre la Dona, quan el delictes s'hagi comès contra: l'esposa de l'agressor o assimilable, ascendents o descendents, que convisquin o no amb l'agressor (delictes connexos, que siguin de violència sobre la dona, ex: agredeix a la dona i a la sogra). Art 173.2 C.P.

- Instrucció de delictes definits per la llei.
- Procediments de família i civils relacionats amb VIDO.

	Generalitat de Catalunya Departament d'Educació Institut Baix Camp	31/08/2020	Arxiu	Model intern			7 de 18
		versió 6	Elaborat	Cap d'estudis	Codi	MO-CAP013	

c) Competències del jutjat penal

Correspondran les causes que s'hagin instruït en els Jutjats d'Instrucció o VIDO.

- Celebració de judicis per delictes amb pena privativa de llibertat fins a 5 anys de PL o 10 anys de diferent naturalesa.
- Execució de penes

d) Competències del jutjat de menors

- Judicis per infraccions comeses per menors de + 14 anys i menors de 18 anys. La instrucció correspon al Ministeri Fiscal.

e) Competències de l'Audiència Provincial

- Celebració de judicis, enjudiciament de causes per delicte de pena privativa superiors a 5 anys de PL, i execució de la sentència.
- Recurs d'apel·lació de resolucions dels jutjats d'Instrucció, jutjats del Penal, jutjats de Violència contra la Dona, Jutjats de Menors, Jutjats de Vigilància Penitenciària.

f) Competències del Jutjat Central d'Instrucció, del Jutjat Central del Penal, del Jutjat Central de Menors i de l'Audiència Nacional.

Es corresponen als jutjats d'instrucció, jutjats penals, jutjats de menors i audiències provincials, respectivament, per a tots els delictes concrets que diu la Llei Orgànica del Poder Judicial: terrorisme, contra la Corona, tràfic de drogues, més d'una Audiència Provincial, comesos fora d'Espanya, etc.

L'Audiència Nacional coneix dels recursos d'apel·lació contra les decisions del Jutjat Central d'Instrucció, del Jutjat Central del Penal, Jutjat Central de Menors.

g) Jutjats de Vigilància Penitenciària

- S'encarrega del compliment de les penes de PL.
- Canvis de graus.
- Permisos penitenciaris.
- Exercir potestat disciplinària dels càstigs de les penes.
- Vetllar per la protecció dels penats, etc.

1.3 PRINCIPIS BÀSICS DEL PROCÉS PENAL.

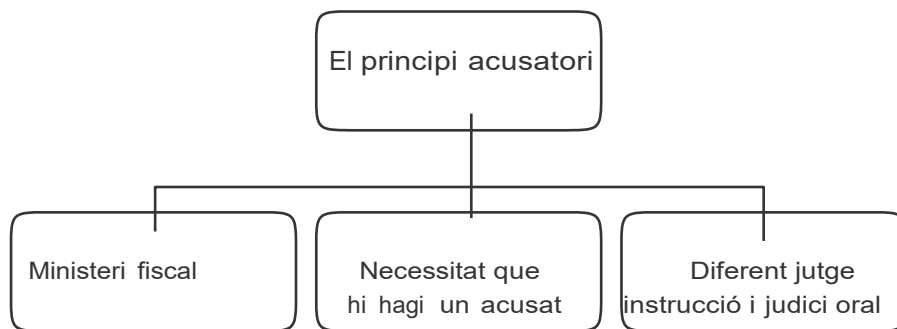
La diferència més important entre el procés civil i penal és el principi de la **veritat material** davant la **veritat formal**.

En el **procés civil** l'Estat té l'interès de preservar la pau social, i fa d'àrbitre entre dues parts que són en un nivell d'igualtat. Les parts aporten les proves i el jutge dicta sentència a favor d'una d'elles, respectant la **veritat formal**. Per això es parla dels principis d'**aportació de part, igualtat de parts**.

En el **procés penal**, l'Estat vol saber veritablement qui és el responsable d'un fet. Es busca la **veritat material**, i d'aquí venen els principis d'impuls d'ofici i l'existència del Ministeri Fiscal que vetlla per promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat.

1.3.1 El principi acusatori

"Ningú no pot ser jutge i part alhora."

1) El Ministeri Fiscal

Article 1. Estatut del Ministeri Fiscal

El Ministeri Fiscal té per missió promoure l'acció de la justícia en defensa de la legalitat, dels drets de la ciutadania i de d'interès públic tutelat per la llei, d'ofici (delictes públics) o a petició dels interessats (delictes semipúblics), com també vetllar per la independència dels tribunals, i procurar davant aquests la satisfacció d'interès social.

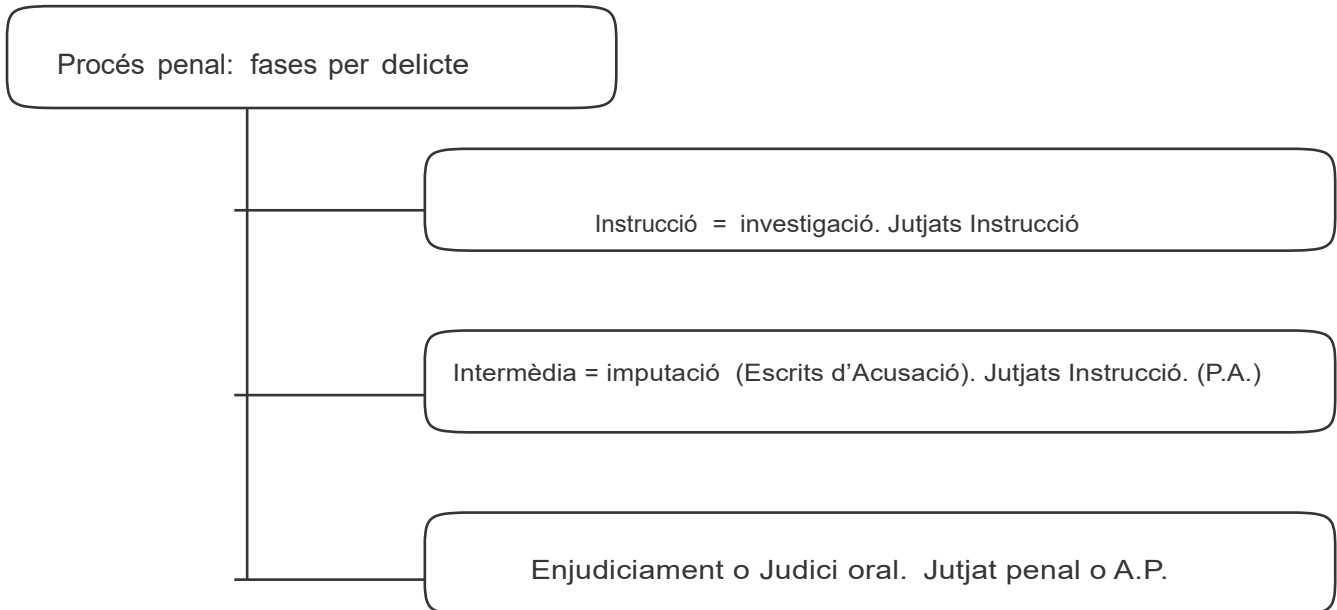
El Ministeri Fiscal, junt amb l'acusació particular i l'actor civil són les parts actives del procés penal.

2) Necessitat d'un acusat

Sense acusat no hi ha judici. L'acusat és la part passiva del procés penal.

3) Un jutge instrueix i fa la fase intermèdia, i un altre fa el judici oral

En el següent gràfic podem veure les denominacions de les diferents fases del procés penal.

* Procediment Abreujat:

Els Escrits d'Acusació i Defensa es presenten als Jutjats d'Instrucció i després es tramet tot l'expedient (diligències prèvies i peces de convicció):

- Al Jutjat del Penal (Judicis fins a 5PL o 10 de diferent naturalesa).
- A l'Audiència Provincial (Judicis de + 5PL o +10 de diferent naturalesa).

El Jutge d'Instrucció finalitza amb la Interlocutòria d'Obertura de Judici Oral.

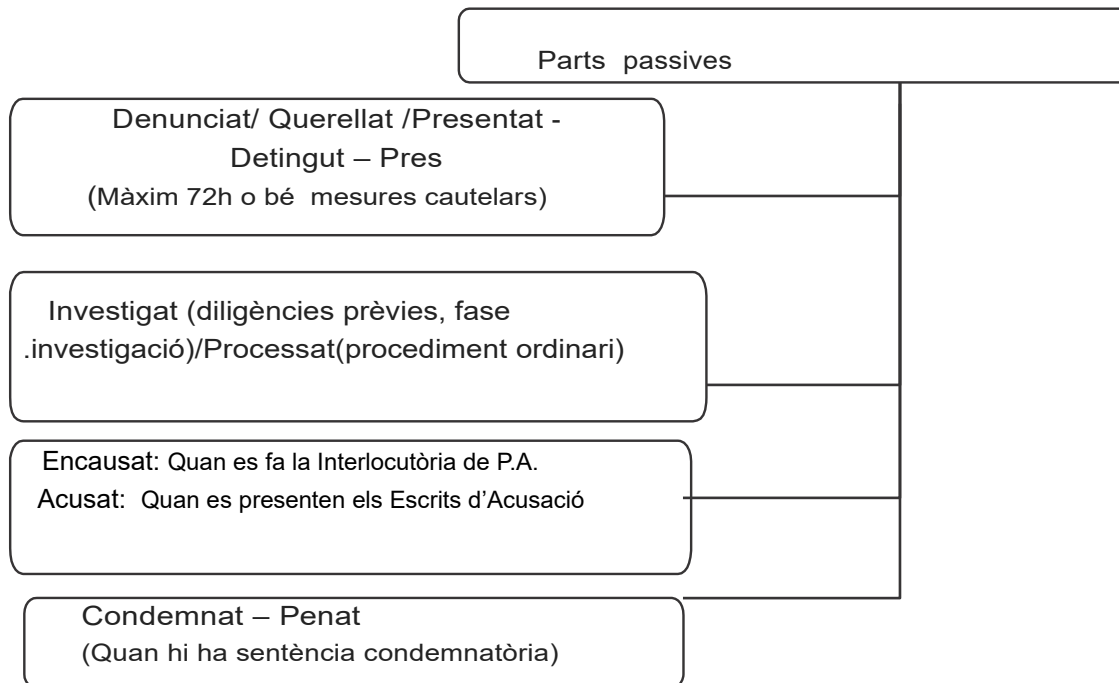
Procediment Ordinari:

El Jutge d’Instrucció finalitza amb una Interlocutòria de Conclusió de sumari i tramet tot l’expedient (diligències sumariales i peces de convicció) a l’Audiència Provincial. Els Escrits d’Acusació i Defensa es presenten a l’Audiència Provincial.

1.4 PARTS DEL PROCÉS PENAL. PART PASSIVA I PART ACTIVA.

Segons les fases del procés la part passiva pot ésser denominada d’una manera o d’altre. Sense part passiva, el procés s’ha d’arxivar o sobreseure.

Les parts passives en el procés penal:

En un sistema acusatori, hi ha d’haver necessàriament, d’una banda, un acusador (o més) i, d’altra banda, un encausat. Sense l’existència d’aquestes dues parts no es pot acordar l’obertura a judici oral.

La LECr utilitza diferents noms per a referir-se a la part denunciada, i a mesura que avança el procediment canvia el nom.

- **Denunciat o querellat:** és la persona a la qual denunciem o contra la qual ens querellem, des del moment de la interposició de la denúncia o querella criminal.

• **Investigat:** s'utilitza aquesta terminologia en la fase d'Instrucció quan s'investiga el cas en les diligències prèvies (Fase d'instrucció del procés del procediment Abreujat, art 775 LECrim).

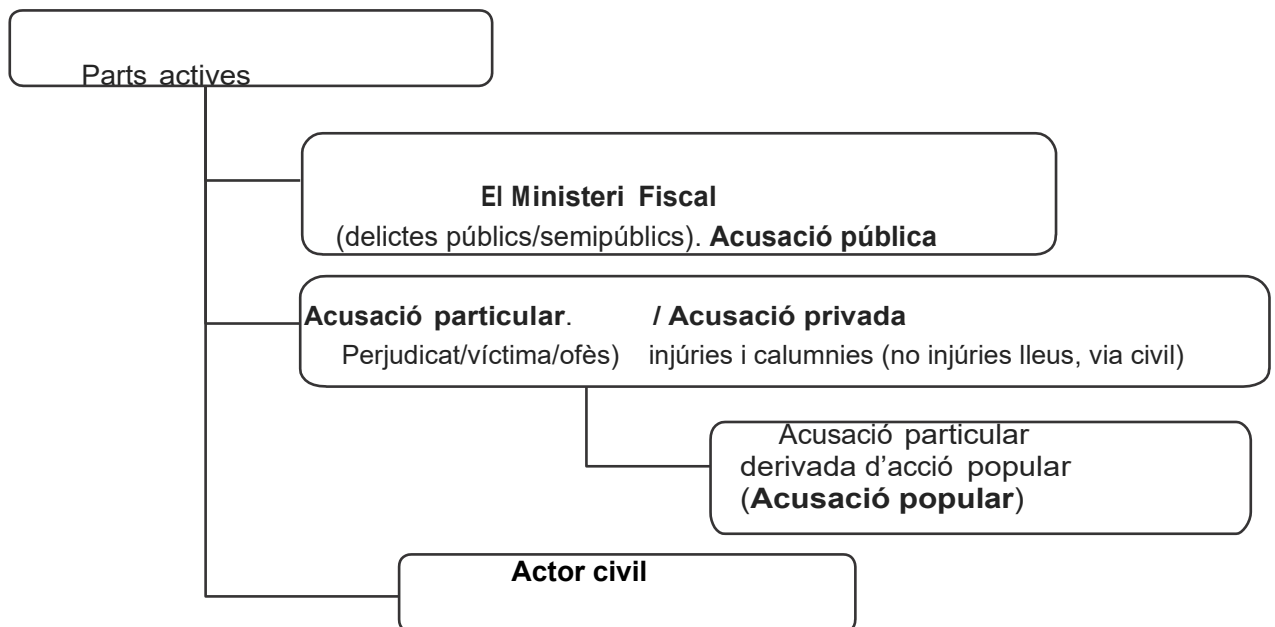
La terminologia de **processat** és similar a la d'investigat però es pel judici ordinari (+9 P.L.) quan es dicta la **interlocutòria de processament**, quan hi ha indicis racionals de criminalitat, i se l'investigarà coma a presumpte autor del fet delictiu (estem en la fase d'instrucció del procediment sumari u ordinari art 384 LECrim).

. **Encausat:** Quan hi ha suficients proves (diligències prèvies) i el Jutge dicta la Interlocutòria de P.A.

. **Acusat:** Rep aquest nom quan les parts acusadores presenten escrits d'acusació (a vegades s'anomenen escrits de qualificacions o conclusions provisionals). En el procediment Abreujat aquests escrits es presentaran en el Jutjat d'Instrucció i en el procediment Ordinari es presentaran a l'A.P.

• **Penat o condemnat:** si la sentència del judici és condemnatòria, una vegada esdevé ferma (que ja no s'hi pot presentar cap recurs), l'encausat s'anomenarà penat o condemnat.

Les parts actives del procés penal:

Sense cap part activa que exerceixi l'acció penal o acusi (Acusació pública: Ministeri Fiscal i/o Acusació particular (advocat de la víctima), el procés s'ha d'arxivar o sobreseure. El Jutge no pot acusar, solament pot demanar la pràctica de diligències prèvies (diligències d'investigació).

- El **Ministeri Fiscal** té com a funció, entre d'altres, exercir les accions penals i civils provinents de delictes o oposar-se a les exercides per altres, quan escaigui.

El Ministeri Fiscal és una part necessària en els judicis que es celebren per delictes públics (es persegueixen directament d'ofici per les autoritats) i semipúblics (es necessita denúncia prèvia), malgrat que no intervindrà en els delictes privats (injúries i calúmnies, delictes menys greus, que solament poden ser perseguits a instància de part).

El Ministeri Fiscal ha de promoure l'acció de la Justícia en defensa de la Llei, dels drets dels ciutadans i de l'interès públic; a més ha de vetllar per la independència dels Tribunals i procurar davant aquests la protecció de l'interès social.

Entre d'altres, les funcions més destacades del Ministeri Fiscal són:

- Exercitar l'acció penal i civil, independentment que existeixi acusador particular; també pot oposar-se a l'acció exercitada per uns altres.
 - Vetllar pels drets fonamentals, llibertats públiques, compliment de les resolucions... etc. quan afectin a l'interès públic i social.
 - Pot intervenir en el procés penal sol·licitant a l'autoritat judicial que s'adoptin mesures cautelars com la detenció, la presó provisional, fiança... etc.
 - Pot visitar en qualsevol moment els centres de detenció, penitenciaris o d'internament del seu respectiu territori, examinar els expedients dels interns i sol·licitar la informació que cregui necessària.
- **L'Acusació particular** por ser exercitada per la **víctima / perjudicat / ofès**:
Acusació particular és la persona, diferent del Ministeri Fiscal, que exercita l'acció penal com part acusadora davant dels fets que revesteixen el caràcter de delicte (delictes públics o semipúblics) i representen els interessos de la víctima o de l'ofès pel delicte.

El perjudicat/víctima/ofès poden ser la mateixa persona o bé pot haver-hi algun supòsit que puguin ser diferents. Ex: Hi ha una baralla, un agredeix amb un altre que va amb moto i aquesta no és seva, la moto cau. Aquí el perjudicat és el propietari de la moto i la víctima/ofès és la persona agredida.

L'Acusació particular pot intervindrà juntament amb el Ministeri Fiscal en els delictes públics o semipúblics, o bé ho farà solament el Ministeri Fiscal en els delictes públics quan té coneixement del delicte o bé en els semipúblics quan s'hagi presentat denuncia.

L'Acusació particular (que representa a la víctima del delicte) pot exercitar l'acció penal interposant querella criminal (delictes públics o semipúblics) o pot personar-se en la causa una vegada iniciat el procediment. També pot sol·licitar que li sigui nomenat un advocat d'ofici (que tindrà dret segons la Llei de Justícia Gratuïta) i no està obligat a prestar fiança.

Al perjudicat o víctima se li fa l'oferiment d'accions (N02): explicació sobre les dues accions, la acció penal i la acció civil. Si vol exercitar-les, ho ha de fer amb advocat i procurador, i en serà part; altrament el Ministeri Fiscal les exercitarà en el seu favor segons ho determina la llei (delictes públics o semipúblics).

• L'Acusació privada

Els delictes privats (no injúries lleus i vexacions injustes que aniran per la via civil) que solament s'iniciaran a instància de part mitjançant querella criminal, doncs aquí no intervé el Ministeri Fiscal, en aquest supòsit es parla d'Acusació privada.

En aquest supòsit si es retira la querella s'arxiva el procediment (al ser el querellant l'únic que pot fer l'acusació).

•L'Acusació popular.

Dins de la figura de l'acusador particular s'inclou tant a l'acusador particular en sentit estricte, com a l'acusació popular, exercida per qualsevol ciutadà hagi estat o no perjudicat directament pel delicte.

L'acusació popular es l'atribució de la legitimació activa perquè es pugui personar algú en un procés judicial (particular, associació, entitat, etc.) sense la necessitat d'invocar la lesió d'un interès propi, sinó en defensa dels interessos generals de la societat. Ex:

Associació contra la xenofòbia (en un procés d'agressió a un immigrant).

L'acció penal és pública. Tots els ciutadans espanyols poden exercitar-la d'acord amb les prescripcions de la llei. (Art 259 LECrim) "El que presenciï un delictes públic està obligat a comunicar-ho".

L'acusador popular ha de comparèixer en la causa per mitjà d'advocat i amb procurador amb poder especial, sense que en aquests casos càpiga el seu nomenament d'ofici, interposant formalment una querella criminal i prestar la fiança que el jutge determini per assegurar el compliment de les possibles responsabilitats derivades del plet.

L'actor civil

L'actor civil és aquell que exercita l'acció civil (la reclamació de les responsabilitats civils derivades de la comissió d'un delictes, la reparació de danys) dins del procés penal.

Sempre serà actor civil el Ministeri Fiscal en aquells casos en els quals intervingui, atès que està obligat a exercitar l'acció civil juntament amb la penal independentment que en el procés estigui personat l'Acusació particular.

Serà també actor civil l'Acusació particular i l'Acusació privada, és a dir, la persona directament ofesa pel delictes, tret que desitgi exercitar aquesta reclamació civil en el corresponent judici civil.

A més de l'ofès o perjudicat, poden ser actors civils els seus hereus.

1.4.1 L'ADVOCAT DE L'ESTAT. (Part Activa o Passiva)

Assumeix la representació i defensa de l'Estat, la dels seus organismes autònoms i determinades entitats públiques i intervé en aquells casos en què l'Estat es veu afectat per la comissió d'un delictes:

- Com a acusador particular: Quan l'Estat resulta perjudicat en un procés per delictes comú.
- Com a defensor: Quan un funcionari de l'Estat sigui acusat per fets comesos en l'exercici del seu càrrec, sempre que hagi actuat conforme a la legalitat o complint ordres de l'autoritat competent.

- Com a defensor: En aquells supòsits en els quals l'Estat pugui ser condemnat com a responsable civil subsidiari.

1.5 ACCIÓ PENAL I ACCIÓ CIVIL

Article 100. LECr

“De tot delicte neix una acció penal pel càstig del culpable, i pot néixer una acció civil per restituir la cosa, reparar el dany i la indemnització de perjudicis ocasionats”.

El concepte de càstig del culpable ha d'anar orientat a una rehabilitació de la conducta delictiva d'aquí es deriva tot el sistema de penes alternatives.

Article 116. Codi penal

1. Tota persona criminalment responsable d'un delicte ho és també civilment si del fet se'n deriven danys o perjudicis. Si són dos o més persones responsables d'un delicte, el jutge o tribunal assenyalarà la quota de responsabilitat de cadascun.

2. Els autors i els còmplices seran responsables solidàriament entre sí per les seves quotes i subsidiàriament per les que els hi corresponguin als demés responsables. La responsabilitat subsidiària es farà efectiva primer en els autors i després en els còmplices.

En el nostre dret l'acció penal i la acció civil, amb les respectives responsabilitats, van juntes.

1.5.1 QUI ÉS EL RESPONSABLE CIVIL?

Responsable civil és la persona enfront de la qui es dirigeix l'acció o reclamació civil dins del procés penal, això és, a qui se li reclama la reparació del dany o indemnització pels perjudicis derivats del delicte.

El responsable **civil directe** és l'**autor** del delicte.

En cas de ser dos o més els responsables del delicte, el jutge establirà la **quota de responsabilitat civil** de cadascun d'ells, responent conjuntament per les seves quotes i subsidiàriament respecte a les quotes dels altres responsables.

Les **entitats asseguradores** responen de forma directa enfront dels assegurats pels fets punibles que aquests cometin.

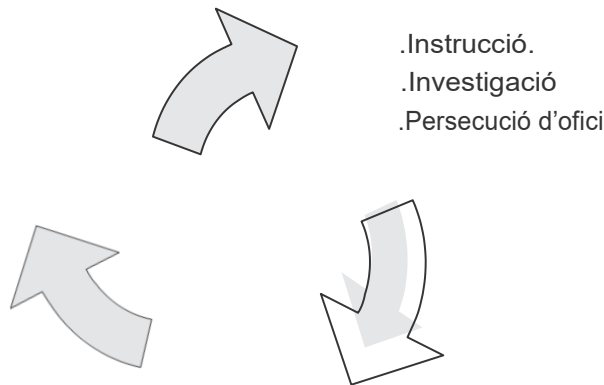
En els supòsits en els quals els responsables civils directes no puguin fer front a les seves responsabilitats, ho faran en el seu lloc els **responsables civils subsidiaris o secundaris** (per exemple, en el cas del fet punible comès per una entitat pública, respondrà en segon lloc l'Estat si l'entitat no ho pot fer).

El responsable civil podrà intervenir activament en el procediment aportant les proves que consideri oportunes en defensa dels seus interessos.

1.6 DELICTES QUE S'HAN DE PERSEGUIR D'OFICI I A INSTÀNCIA DE PART.

Coneixement del fet per:

1. Denúncia
2. Querella
3. Atestat policial
4. Comunicat mèdic

La majoria dels delictes

Els delictes semipúblics requereixen denúncia de la persona perjudicada perquè es puguin investigar, precisem denúncia en:

- Les agressions, assetjaments i abusos sexuals (tocaments, conductes sexuals no desitjades). Són delictes semipúblics (art 191 CP). La violació (art 179 CP), és un delictes públic.
- Els danys imprudents superiors a 80.000 euros (art 267 CP).
- Descobriment i revelació de secrets, llevat que es tracti d'autoritat o funcionari públic o que afecti a interessos generals (art 201 CP).
- Els delictes societaris (art 290 al 296 CP).
- Abandonament de família i omissió del deure de pagar prestacions econòmiques familiars (art. 226, 227 i 228 CP).
- Delictes relatius al mercat i als consumidors (art 287 CP).

Només els delictes d'injúries (l'acció o expressió que lesionen la dignitat d'una altra persona, menyscabant la seva fama o atemptant contra la seva pròpia estimació) i calúmnies (imputació falsa a una persona de la comissió d'un fet que la llei ho qualifiqui com un delicte) sense publicitat són delictes privats tan sols poden ser perseguits a instància de part (Acusació privada).

En les injúries i calúmnies no es fa referència a les injúries lleus i vexacions injustes que aniran per la via civil; tanmateix sí que aniran per la via penal quan les víctimes siguin les persones de l'art 173.2 CP VIDO, al considerar-se en aquests supòsits delicte tal i com ho determina l'art 173.4 CP.

1.7 LA RENUNCIA O EL PERDÓ (Art. 106 LECrim).

L'acció penal per delicte que doni lloc al procediment d'ofici no s'extingeix per la renúncia de la persona ofesa, doncs l'acció penal pública és irrenunciable; encara que el perjudicat no segueixi el procediment. Ex. Et roben un bossa amb força, si el perjudicat retira la denúncia, el Ministeri Fiscal segueix amb el procediment.

Però s'extingeixen per aquesta causa les que neixen del delicte que no poden ser perseguits sinó a instància d'una part, i les civils, qualsevol que sigui el delicte o del qual procedeixin; aleshores sí que es pot renunciar a la responsabilitat civil derivada d'una acció penal (fet punible).

El perdó de la víctima o persona ofesa, manifestant-lo expressament o sol·licitant "retirar la denúncia" no suposa que s'arxivi el procés, a no ser que es tracti d'algun determinat delicte lleu.